

ADAM KIRPSZA

SKAZANI NA SIEBIE?

Determinanty oraz opłacalność
współpracy Polski i Niemiec
w procesie legislacyjnym
Unii Europejskiej

SKAZANI NA SIEBIE?

Determinanty oraz opłacalność
współpracy Polski i Niemiec
w procesie legislacyjnym
Unii Europejskiej

ADAM KIRPSZA

SKAZANI NA SIEBIE?

Determinanty oraz opłacalność
współpracy Polski i Niemiec
w procesie legislacyjnym
Unii Europejskiej

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

Kraków 2025

Adam Kirpsza
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
 <https://orcid.org/0000-0001-9718-128X>
 adam.kirpsza@uj.edu.pl

© Copyright by Adam Kirpsza & Księgarnia Akademicka, 2025

Recenzent
prof. dr hab. Zbigniew Czachór, UAM w Poznaniu

Opracowanie redakcyjne
Jolanta Ejzert

Projekt okładki
Marta Jaszczuk

ISBN 978-83-8368-241-9 (druk)
ISBN 978-83-8368-242-6 (PDF)

<https://doi.org/10.12797/9788383682426>

Badania zawarte w książce zostały sfinansowane z grantu Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki (nr 2016-18) na projekt POLGER („Rozbieżność czy wspólnota interesów? Relacje polsko-niemieckie w instytucjach i w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej” / „Diskrepanz oder Interessengemeinschaft? Polnisch-deutsche Relationen in Institutionen und im Gesetzgebungsprozess der Europäischen Union”)

Strona internetowa projektu: <https://jmc.inp.uj.edu.pl/polger>

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Mojemu Mistrzowi
Panu Profesorowi Januszowi Węcowi

Spis treści

WSTĘP	13
Stan badań i luki badawcze.....	15
Cele badawcze	22
Pytania badawcze.....	23
Definicja procesu legislacyjnego UE	24
Fundamenty teoretyczne.....	35
Fundamenty metodologiczne	38
Struktura książki.....	39
Podziękowania	42

CZĘŚĆ I STATUS POLSKI I NIEMIEC W PROCESIE LEGISLACYJNYM UNII EUROPEJSKIEJ

ROZDZIAŁ I

Pozycja negocjacyjna Polski i Niemiec w Radzie	47
1. Mierniki pozycji negocjacyjnej państwa w Radzie.....	47
2. Siła głosu Polski i Niemiec w Radzie	49
2.1. Zasady głosowania w Radzie	51
2.2. Siła głosu Polski i Niemiec w Radzie według indeksów siły głosu	55
3. Kapitał sieciowy Polski i Niemiec w Radzie	62
3.1. Nieważony kapitał sieciowy Polski i Niemiec w Radzie	64
3.2. Ważony kapitał sieciowy Polski i Niemiec w Radzie	68
4. Siła parlamentów narodowych Polski i Niemiec	74
4.1. Siła parlamentów Polski i Niemiec według OPAL	76
4.2. Siła parlamentów Polski i Niemiec według NPdata	80
5. Pozycjonowanie ideologiczne Polski i Niemiec w Radzie	85
5.1. Pozycjonowanie ideologiczne na poziomie państw	87
5.2. Pozycjonowanie ideologiczne na poziomie rządów	91
6. Kontestacja aktów prawnych UE przez Polskę i Niemcy w Radzie.....	97
6.1. Poziom kontestacji Polski i Niemiec w Radzie w latach 2009-2021	99

6.2. Poziom kontestacji Polski i Niemiec w Radzie według materii legislacyjnej	107
7. Zdolność koalicyjna Polski i Niemiec w Radzie.....	110
7.1. Bezwzględna zdolność koalicyjna Polski i Niemiec w Radzie.....	112
7.2. Relatywna zdolność koalicyjna Polski i Niemiec w Radzie	120
7.3. Kontestacyjna zdolność koalicyjna Polski i Niemiec w Radzie.....	124
8. Rekapitulacja wyników	128

ROZDZIAŁ II

Pozycja negocjacyjna Polski i Niemiec w Parlamencie Europejskim.....	133
1. Mierniki pozycji negocjacyjnej państwa w Parlamencie Europejskim.....	133
2. Siła głosu Polski i Niemiec w PE.....	137
2.1. Siła głosu Polski i Niemiec w całym PE.....	141
2.2. Siła głosu Polski i Niemiec w grupach politycznych PE.....	146
3. Spójność głosowań posłów z Polski i Niemiec w PE	155
4. Pozycjonowanie ideologiczne polskich i niemieckich posłów w PE	160
4.1. Preferencje ideologiczne polskich i niemieckich posłów do PE.....	163
4.2. Odległość preferencji polskich i niemieckich posłów od medianowego stanowiska ideologicznego PE	170
4.3. Odległość preferencji polskich i niemieckich posłów od medianowych stanowisk ideologicznych grup politycznych PE	179
5. Stanowiska sprawozdawców w PE.....	189
5.1. Podział sprawozdawców w ramach całego PE.....	191
5.2. Podział sprawozdawców w ramach grup politycznych PE.....	202
6. Stanowiska koordynatorów grup politycznych w PE.....	213
6.1. Podział koordynatorów na poziomie całego PE.....	216
6.2. Podział koordynatorów w grupach politycznych PE.....	220
7. Frekwencja posłów z Polski i Niemiec w głosowaniach.....	224
8. Doświadczenie posłów z Polski i Niemiec	227
9. Rekapitulacja wyników	230

ROZDZIAŁ III

Charakterystyka preferencji Polski i Niemiec w procesie legislacyjnym UE	233
1. Cel i przedmiot badawczy.....	233
2. Metodologia	234
2.1. Baza empiryczna.....	235
2.2. Operacjonalizacja zmiennych.....	242
3. Częstotliwość preferencji Polski i Niemiec w sprawie legislacji UE w latach 2004-2019	250
3.1. Rozkład częstotliwości preferencji Polski i Niemiec	250
3.2. Częstotliwość preferencji Polski i Niemiec według rządów i ministrów	251
3.3. Częstotliwość preferencji Polski i Niemiec według materii legislacyjnej.....	254
3.4. Częstotliwość preferencji Polski i Niemiec względem pozostałych aktorów	256
4. Struktura preferencji Polski i Niemiec w sprawie legislacji UE w latach 2004-2019	260
4.1. Rozkład struktury preferencji Polski i Niemiec.....	260

4.2. Struktura preferencji Polski i Niemiec według rządów i ministrów	261
4.3. Struktura preferencji Polski i Niemiec według materii legislacyjnej.....	265
4.4. Struktura preferencji Polski i Niemiec względem pozostałych aktorów	267
5. Ekstremalność preferencji Polski i Niemiec w sprawie legislacji UE w latach 2004-2019	271
5.1. Rozkład ekstremalności preferencji Polski i Niemiec	271
5.2. Ekstremalność Polski i Niemiec według rządów i ministrów.....	273
5.3. Ekstremalność preferencji Polski i Niemiec według materii legislacyjnej	276
5.4. Ekstremalność preferencji Polski i Niemiec względem pozostałych aktorów	278
6. Intensywność preferencji Polski i Niemiec w sprawie legislacji UE w latach 2004-2019	283
6.1. Rozkład intensywności preferencji Polski i Niemiec	283
6.2. Intensywność preferencji Polski i Niemiec według rządów i ministrów	285
6.3. Intensywność preferencji Polski i Niemiec według materii legislacyjnej	288
6.4. Intensywność preferencji Polski i Niemiec względem pozostałych aktorów	290
7. Konserwatyzm preferencji Polski i Niemiec w sprawie legislacji UE w latach 2004-2019	294
7.1. Rozkład konserwatyzmu preferencji Polski i Niemiec.....	294
7.2. Konserwatyzm preferencji Polski i Niemiec według rządów i ministrów	295
7.3. Konserwatyzm preferencji Polski i Niemiec według materii legislacyjnej	298
7.4. Konserwatyzm preferencji Polski i Niemiec względem pozostałych aktorów	300
8. Rekapitulacja wyników	304

CZĘŚĆ II DETERMINANTY WSPÓŁPRACY POLSKI I NIEMIEC W PROCESIE LEGISLACYJNYM UNII EUROPEJSKIEJ

ROZDZIAŁ IV

Determinanty współpracy przedstawicieli Polski i Niemiec w Radzie	309
1. Cel i przedmiot badawczy.....	309
2. Hipotezy	310
3. Metodologia testowania hipotez.....	318
3.1. Baza empiryczna.....	319
3.2. Operacjonalizacja zmiennych.....	321
3.3. Regresja dwumianowa ujemna jako technika weryfikacji hipotez.....	331
4. Statystyka deskryptywna	332
4.1. Najbliżsi partnerzy Polski i Niemiec w Radzie.....	332
4.2. Koalicje kooperacyjne z udziałem Polski i Niemiec w Radzie.....	340
4.3. Współpraca Polski i Niemiec w Radzie w zależności od czasu	346
4.4. Współpraca Polski i Niemiec w Radzie w zależności od rządu.....	349
4.5. Współpraca Polski i Niemiec w Radzie w zależności od materii legislacyjnej.....	351
5. Wyniki testu hipotez.....	355
5.1. Test H_1	355
5.2. Test H_2 - H_6	359
6. Rekapitulacja wyników i rekomendacje.....	365

ROZDZIAŁ V

Determinanty zgodności preferencji legislacyjnych Polski i Niemiec w Radzie.....	371
1. Cel i przedmiot badawczy.....	371
2. Hipotezy	372
3. Metodologia testowania hipotez.....	382
3.1. Baza empiryczna.....	382
3.2. Operacjonalizacja zmiennych.....	385
3.3. Ułamkowa regresja logistyczna jako technika weryfikacji hipotez	397
4. Statystyka deskryptywna	400
4.1. Rozkład zgodności preferencji Polski i Niemiec w Radzie w latach 2004-2019.....	400
4.2. Bezwzględna zgodność preferencji Polski i Niemiec z państwami członkowskimi UE	402
4.3. Relatywna zgodność preferencji Polski i Niemiec z państwami członkowskimi UE	408
4.4. Zgodność preferencji Polski i Niemiec w zależności od czasu	415
4.5. Zgodność preferencji Polski i Niemiec w zależności od rządu i ministra	417
4.6. Zgodność preferencji Polski i Niemiec w zależności od materii legislacyjnej	424
5. Wyniki testu hipotez.....	429
6. Rekapitulacja wyników i rekomendacje.....	440

ROZDZIAŁ VI

Determinanty zgodności głosowań Polski i Niemiec w Parlamencie Europejskim	445
1. Cel i przedmiot badawczy.....	445
2. Hipotezy	446
3. Metodologia testowania hipotez.....	460
3.1. Baza empiryczna.....	461
3.2. Operacjonalizacja zmiennych.....	462
3.3. Ułamkowa regresja logistyczna jako technika weryfikacji hipotez	469
4. Statystyka deskryptywna	471
4.1. Rozkład zgodności głosowań Polski i Niemiec w PE7-PE8.....	471
4.2. Zgodność głosowań Polski i Niemiec w PE z innymi krajami.....	477
4.3. Zgodność głosowań Polski i Niemiec w PE w zależności od czasu	481
4.4. Zgodność głosowań Polski i Niemiec w PE w zależności od materii legislacyjnej	484
5. Wyniki testu hipotez.....	485
6. Rekapitulacja wyników oraz rekomendacje	499

**CZĘŚĆ III OPŁACALNOŚĆ WSPÓŁPRACY POLSKI I NIEMIEC
W PROCESIE LEGISLACYJNYM UNII EUROPEJSKIEJ**

ROZDZIAŁ VII

Opłacalność współpracy Polski i Niemiec w Radzie.....	507
1. Cel i przedmiot badawczy.....	507
2. Hipotezy	508
2.1. Hipotezy generalne	508
2.2. Hipotezy warunkowe.....	513

3. Metodologia testowania hipotez.....	522
3.1. Baza empiryczna.....	522
3.2. Operacjonalizacja zmiennych.....	525
3.3. Regresja liniowa wieloraka jako technika weryfikacji hipotez	532
4. Statystyka deskryptywna	534
4.1. Rozkład sukcesu Polski i Niemiec w latach 2004-2019.....	534
4.2. Sukces Polski i Niemiec na tle wszystkich państw członkowskich UE.....	536
4.3. Sukces Polski i Niemiec w zależności od czasu	540
4.4. Sukces Polski i Niemiec w zależności od rządu i ministra.....	542
4.5. Sukces Polski i Niemiec w zależności od materii legislacyjnej.....	550
5. Wyniki testu hipotez.....	559
5.1. Wpływ współpracy z Niemcami na sukces Polski w procesie legislacyjnym UE	559
5.2. Wpływ współpracy z Polską na sukces Niemiec w procesie legislacyjnym UE	578
6. Sukces Polski i Niemiec w sytuacji znacznej rozbieżności preferencji tych państw	596
7. Rekapitulacja wyników i rekomendacje.....	600

ROZDZIAŁ VIII

Opłatność współpracy Polski i Niemiec w Parlamencie Europejskim.....	607
1. Cel i przedmiot badawczy.....	607
2. Hipotezy	608
2.1. Hipotezy generalne	608
2.2. Hipotezy warunkowe.....	611
3. Metodologia testowania hipotez.....	617
3.1. Baza empiryczna.....	618
3.2. Operacjonalizacja zmiennych.....	619
3.3. Binarna regresja logistyczna jako technika weryfikacji hipotez	627
4. Statystyka deskryptywna	629
4.1. Sukces Polski i Niemiec w PE na tle wszystkich państw członkowskich UE	630
4.2. Sukces Polski i Niemiec w PE w zależności od czasu.....	634
4.3. Sukces Polski i Niemiec w PE w zależności od materii legislacyjnej	636
5. Wyniki testu hipotez.....	640
5.1. Wpływ współpracy z Niemcami na sukces Polski w PE.....	640
5.2. Wpływ współpracy z Polską na sukces Niemiec w PE	658
6. Rekapitulacja wyników i rekomendacje.....	678

ZAKOŃCZENIE.....	685
-------------------------	------------

Bibliografia	719
Spis schematów	763
Spis tabel.....	765
Spis wykresów.....	773
Streszczenie.....	755
Summary.....	759

Wstęp

Jak się Bóg na Polaka rozgniewał, to Niemca stworzył¹.

Po ponad 30 latach od swojego powołania w Traktacie z Maastricht Unia Europejska stała się organizacją międzynarodową, która w istotny sposób kształtuje wiele sfer życia obywateli państw członkowskich UE. Akty prawne uchwalane w jej ramach nie tylko bowiem rozdzielają fundusze europejskie czy decydują o zasadach przepływu osób, towarów, usług i kapitału ponad granicami, ale również regulują kluczowe sektory gospodarek krajowych, takie jak rolnictwo (np. użycie pestycydów, kwoty produkcyjne, organizacja rynku zbóż, mięsa czy wina), transport (np. emisyjność i standardy techniczne samochodów, certyfikacja samolotów i linii lotniczych, czas pracy kierowców ciężarówek), ochrona środowiska (np. poziomy emisji gazów cieplarnianych przez przemysł i elektrownie, segregacja odpadów, stosowanie substancji chemicznych), energetyka (np. udział energii odnawialnej, zarządzanie sieciami energetycznymi, rynek prądu), łączność (np. ceny połączeń roamingowych, reklamy telewizyjne, zakupy w Internecie, usługi pocztowe), zdrowie (np. bezpieczeństwo żywności, autoryzacja leków), finanse (np. gwarancje depozytów, prawa kredytobiorców, ubezpieczenia), edukacja i badania (np. uznawanie dyplomów, wymiana akademicka, finansowanie badań) czy polityka społeczna (np. prawa pracowników delegowanych do innych krajów, urlopy ojcowskie, równouprawnienie). O tym, że prawo UE jest relewantne, świadczą chociażby żywiłowe protesty rolników przeciwko Europejskiemu Zielonemu Ładowi oraz importowi towarów rolnych z Ukrainy na przełomie lat 2023 i 2024, demonstracje w sprawie podpisania przez UE umowy ACTA w 2012 r., masowe upadłości cukrowni

¹ Przysłowie polskie z XIX wieku. Cyt. za: Z. Kłodnicki, *Relacje międzygrupowe – Niemcy i Polacy w przysłowiach i zwrotach przysłowiowych*, [w:] Z. Kurcz, W. Misiak (red.), *Mniejszość niemiecka w Polsce i Polacy w Niemczech*, Wrocław 1994, s. 106.

z powodu redukcji kwot cukrowych w 2006 r. czy skandale korupcyjne związane z unijnymi decydentami będące efektem agresywnej działalności lobbystów – przykładami są rezygnacja w 2012 r. komisarza ds. zdrowia i ochrony konsumentów, Johna Dalliego, z powodu zarzutów o płatną protekcję przy zmianie przepisów tytoniowych czy korumpowanie posłów do PE przez Katar, Maroko i Mauretanię w latach 2018-2022, aby wpływać na treść aktów prawnych dotyczących tych krajów (tzw. *Quatargate*).

Jednakże prawo UE nie oddziałuje na państwa równomiernie, lecz najmocniej wpływa na największe z nich, takie jak Niemcy czy Polskę. Wynika to z faktu, że ze względu na swoją wielkość, liczbę ludności oraz położenie geograficzne kraje te mają najbardziej zróżnicowane i wielosektorowe gospodarki, co powoduje, że są wrażliwe na szerszy zakres regulacji UE i silniej odczuwają wprowadzane przez nie zmiany². Na przykład, o ile dla małego Luksemburga najważniejsze powinny być regulacje bankowe ze względu na rozwinięty sektor finansowy, podczas gdy projekty dotyczące rybołówstwa czy transportu – już mniej, o tyle wszystkie te obszary będą tak samo istotne z punktu widzenia interesów Niemiec. Jednocześnie sektory gospodarki Polski i Niemiec cechują się odmiennym poziomem zaawansowania, przez co głębsza integracja w ramach UE jest w jednych politykach rentowna dla tych państw, otwierając nowe rynki i sprzyjając ekspansji ich firm na inne kraje, a w innych obszarach – niekorzystna, prowadząc do redukcji zysków czy nawet upadłości mniej konkurencyjnych przedsiębiorstw krajowych. Ten drugi efekt często generuje wysokie koszty społeczne, ekonomiczne i polityczne, mogąc skutkować wzrostem bezrobocia, strajkami i spadkiem poparcia dla rządzących, a także negatywnie wpływając na inne gałęzie gospodarki.

Tak istotny wpływ prawa UE na gospodarkę Polski i Niemiec powoduje, że państwa te powinny być szczególnie zdeterminowane, aby w odpowiedni sposób kształtować przebieg i wyniki procesu legislacyjnego UE, w którym akty prawne UE są uchwalane. Po wejściu w życie 1 grudnia 2009 r. Traktatu z Lizbony (TzL) najważniejsze akty prawa wtórnego UE, tzw. akty ustawodawcze, są ustalane między dwiema instytucjami UE: Radą i Parlamentem Europejskim (PE). W tym kontekście kluczowego znaczenia nabiera współpraca w tych instytucjach reprezentantów Polski i Niemiec – ministrów, ambasadorów i ekspertów w Radzie oraz posłów w PE. Są to bowiem państwa o największej sile głosu (pierwsze i piąte miejsce pod względem liczby ludności), a zatem ich kooperacja może istotnie wpływać na wyniki negocjacji i tym samym – na kształt prawodawstwa wtórnego UE. W Radzie stanowiska legislacyjne zapadają co do zasady kwalifikowaną większością głosów – od 1 listopada 2014 r. wymagane jest poparcie

² Por. J. Arregui, R. Thomson, *States' Bargaining Success in the European Union*, „Journal of European Public Policy” 2009, vol. 16, nr 5, s. 672; S. Bailer, M. Mattila, G. Schneider, *Money Makes the EU Go Round: The Objective Foundations of Conflict in the Council of Ministers*, „Journal of Common Market Studies” 2015, vol. 53, nr 3, s. 440-444; D. Leuffen, T. Malang, S. Wörle, *Structure, Capacity or Power? Explaining Salience in EU Decision-Making*, „Journal of Common Market Studies” 2014, vol. 52, nr 3, s. 620.

55% państw reprezentujących 65% ludności UE³, przy czym akt uznaje się za zablokowany, jeśli wystąpią przeciwko niemu cztery kraje posiadające więcej niż 35% ludności. Niemcy i Polacy stanowią łącznie 27.1% ludności UE⁴, co oznacza, że ich sojusz daje duże możliwości nie tylko stworzenia koalicji wygrywających w głosowaniach, ale również zablokowania niekorzystnych projektów. Z kolei w PE posłowie z Polski i Niemiec stanowią 20.7% wszystkich deputowanych⁵ oraz tworzą jedno z największych delegacji narodowych w kluczowych grupach politycznych PE: EPP (Europejska Partia Ludowa – Chryścijańscy Demokraci), S&D (Postępowy Sojusz Socjalistów i Demokratów na rzecz Europy) oraz ECR (Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy)⁶. Jeśli uwzględni się fakt, że PE uchwała znaczną większość stanowisk legislacyjnych zwykłą większością głosów, to spójna koalicja polskich i niemieckich posłów może znacząco wpływać na stanowiska tych frakcji i w konsekwencji na stanowisko całego PE w głosowaniach. Powyższe argumenty sugerują, że współpraca polsko-niemiecka w Radzie i PE w kontekście procesu legislacyjnego UE powinna zostać dogłębnie zbadana, gdyż może przynosić obu państwom wymierne zyski, być może znacznie większe niż kooperacja z innymi krajami.

Stan badań i luki badawcze

Relacje Polski i Niemiec w ramach UE były przedmiotem intensywnych badań podejmowanych zarówno przez polskich, jak i niemieckich naukowców. Spośród opracowań, które analizują te stosunki w sposób generalny i wielowymiarowy, można przykładowo wymienić prace: Jana Barcza i Krzysztofa Ruchniewicza, Klausa Bachmanna, Dietera Bingena, Petera Olivera Loewa et al., Piotra Burasa, Agnieszki Cianciary, Zbigniewa Czachóra i Tomasza Marcinkowskiego, Erharda Cziomera, Martina Dahla et al., Sylwii Dec-Pustelnik et al., Józefa Fiszer, Jochena Franzkego, Witolda Góralskiego, Adama Holescha, Jana Iwanka, Bogdana Koszela, Agnieszki Łady-Konefał, Kariny Marczuk, Krzysztofa Malinowskiego, Witolda Małachowskiego, Steffi Marung, Thomasa Mehlhausena i Kamili Schöll-Mazurek, Krzysztofa Miszczaka, Rolfa Nikela, Elżbiety Opiłowskiej i Moniki Sus, Weroniki Priesmeyer-Tkocz, Stephana Raabego, Jana-Philippa Sommera, Mieczysława Stolarczyka, Stefana Szweda,

³ Jeśli projekt przedstawiany jest przez inny podmiot niż Komisja Europejska lub Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, to wymagane jest poparcie 72% państw reprezentujących 65% ludności UE. Zob. art. 238 ust. 2 TFUE.

⁴ Kolejno 18.7% i 8.4%. Dane na 1 stycznia 2024 r. Zob. *Decyzja Rady nr 2023/2827 z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie zmiany regulaminu wewnętrznego Rady*, Dz. Urz. UE L, 14.12.2023.

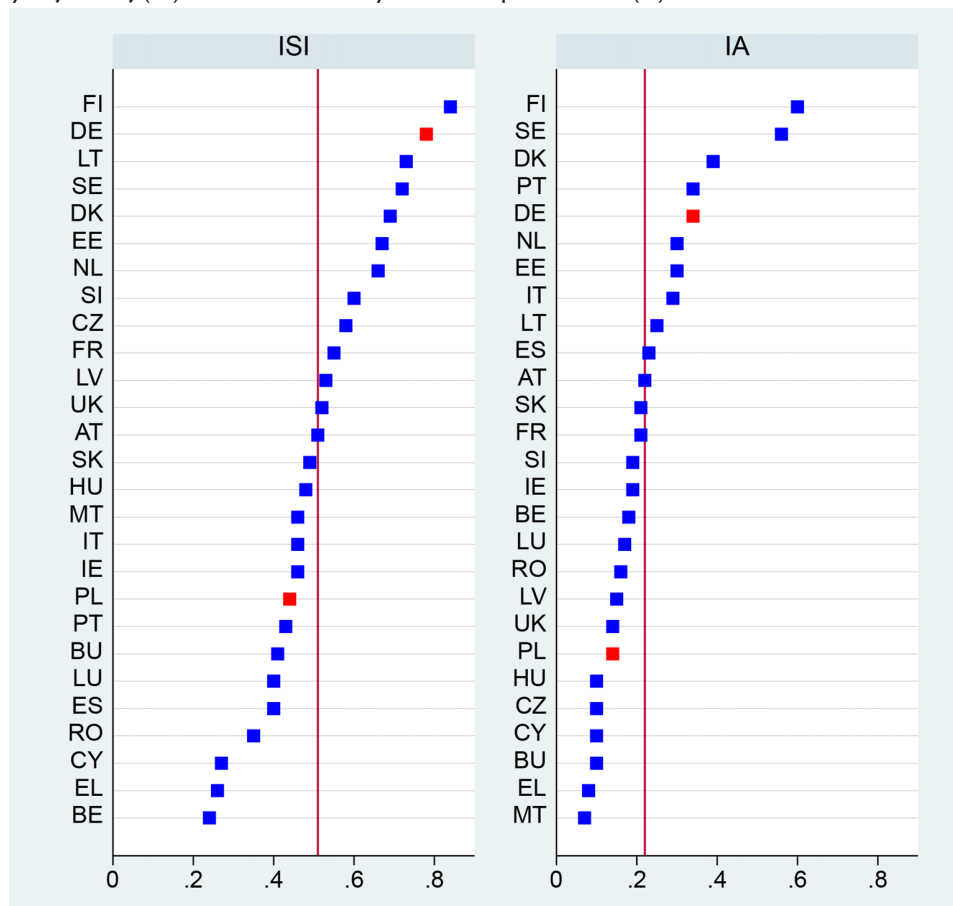
⁵ 96 posłów z Niemiec i 53 z Polski na 720. Podane udziały odnoszą się do składu dziesiątej kadencji PE (2024-2029). Zob. *Decyzja Rady Europejskiej nr 2023/2061 z dnia 22 września 2023 r. w sprawie ustanowienia składu Parlamentu Europejskiego*, Dz. Urz. UE L 238, 27.09.2023, s. 114-116.

⁶ Dane dla dziewiątej kadencji PE (2019-2024).

Janusza Węca, Anny Wolff-Powęskiej czy Krzysztofa Zuby⁷. Ważną rolę odgrywa też „Rocznik Polsko-Niemiecki” wydawany przez Instytut Studiów Politycznych

⁷ J. Barcz, K. Ruchniewicz (red.), *Akt dobrosąsiedzki. 30 lat traktatu polsko-niemieckiego o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy*, Wrocław–Warszawa 2021; eidem (red.), *Akt normalizacyjny. 50 lat Układu o normalizacji stosunków PRL–RFN z 7 grudnia 1970 roku*, Wrocław–Warszawa 2021; K. Bachmann, *Polska kaczka w europejskim stawie. Polskie szanse i wyzwania po przystąpieniu do Unii Europejskiej*, Warszawa 2006; D. Bingen, P.O. Loew, N. Wolff (red.), *Interesse und Konflikt. Zur politischen Ökonomie der deutsch-polnischen Beziehungen, 1900-2007*, Wiesbaden 2008; D. Bingen et al. (red.), *Erwachsene Nachbarschaft: Die deutsch-polnischen Beziehungen 1991 bis 2011*, Wiesbaden 2011; D. Bingen et al. (red.), *Die Deutschen und die Polen: Geschichte einer Nachbarschaft*, Darmstadt 2016; P. Buras, *Polska–Niemcy. Partnerstwo dla Europy? Interesy, opinie elit, perspektywy*, Warszawa 2013; A. Cianciara, *German European Policy Seen from a Polish Perspective*, [w:] K. Boettger, M. Jopp (red.), *Handbuch zur deutschen Europapolitik*, Baden-Baden 2020; Z. Czachór, T. Marcinkowski (red.), *Polska–Niemcy–Unia Europejska. Razem czy osobno?*, Warszawa 2017; eidem (red.), *Polska–Niemcy–Unia Europejska w procesie zmian*, Gorzów Wielkopolski 2019; E. Cziomer (red.), *Polska i Niemcy wobec wyzwań bezpieczeństwa międzynarodowego XXI wieku*, Kraków 2007; E. Cziomer (red.), *Wyzwania partnerstwa polsko-niemieckiego u schyłku pierwszej dekady XXI wieku*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2008, nr 4; idem (red.), *Znaczenie nowej roli międzynarodowej Niemiec dla współpracy polsko-niemieckiej w drugiej dekadzie XXI wieku*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2016, nr 1-2; idem, *Wyzwania nowej roli międzynarodowej Niemiec w dobie globalizacji, kryzysów gospodarczych i finansowo-politycznych po roku 2007*, Kraków 2018; M. Dahl et al. (red.), *Od pojednania do codzienności. 30 lat polsko-niemieckiego sąsiedztwa*, Warszawa 2022; S. Dec-Pustelnik et al. (red.), *Von Literatur bis Politik: Handbuch der deutsch-polnischen Kommunikation*, Wiesbaden 2022; J. Fiszer, *Stosunki polsko-niemieckie po 1989 roku oraz ich znaczenie dla bezpieczeństwa Europy*, [w:] W. Materski, R. Żelichowski (red.), *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Warszawa 2010; J. Fiszer, *Shaping and Development of Polish–German Relations in the Years 1989-2005. An Assessment Attempt*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2016, nr 3, s. 227-268; idem, *The Role of Reunified Germany in Poland’s Accession to NATO and the European Union*, „Politeja” 2021, nr 6, s. 51-74; idem (red.), *Współpraca Polski, Niemiec i Francji w ramach Trójkąta Weimarskiego (1991-2021)*, Warszawa 2022; J. Franzke (red.), *Europa als Inspiration und Herausforderung. Sozialwissenschaftliche Sichten aus Deutschland und Polen*, Potsdam 2011; J. Franzke, B. Koszel, A. Sakson (red.), *Wege aus der Krise. Polnische und deutsche Standpunkte zur Europäischen Union*, Poznań 2013; W. Góralski (red.), *Poland–Germany 1945-2007: From Confrontation to Cooperation and Partnership in Europe: Studies and Documents*, Warsaw 2007; W. Góralski (red.), *Polska–Niemcy 1945-2009. Prawo i polityka*, Warszawa 2009; A. Holesch, *Verpasster Neuanfang? Deutschland, Polen und die EU*, Bonn 2007; A. Holesch, A. Birkenkaemper, *Von Kaczynski zu Tusk: eine deutsch-polnische Tragödie?*, Bonn 2008; J. Iwanek (red.), *Polska–Niemcy–Europa. Pamięci profesora Piotra Dobrowolskiego*, Katowice 2008; B. Koszel (red.), *Polacy i Niemcy w XXI wieku. Nowe oblicza partnerstwa?*, Poznań 2007; idem, *Polska i Niemcy w Unii Europejskiej. Pola konfliktów i płaszczyzny współpracy*, Poznań 2008; idem, „Nowe otwarcie”? *Stosunki polsko-niemieckie w okresie rządów koalicji PO-PSL (2008-2009)*, „Przegląd Zachodni” 2009, nr 4, s. 193-219; idem, *Trójkąt Weimarski. Bilans i perspektywy współpracy*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2016, nr 1, s. 65-82; B. Koszel, K. Malinowski, Z. Mazur (red.), *Niemiecka polityka wobec Polski 1990-2010*, Poznań 2012; A. Łada (red.), *Wspólna dekada. Polska i Niemcy. 10 Lat razem w Unii Europejskiej*, Warszawa 2014; K. Malinowski, *Niemcy wobec Polski*, [w:] K. Janoś et al. (red.), *Interesy–wartości–kompromisy. Polityka zagraniczna Niemiec w erze Angeli Merkel*, Poznań 2022; K. Malinowski, *Poland and Germany in the European Union: Cooperation Opportunities and Barriers*, „Przegląd Zachodni” 2013, nr 1, s. 85-98; idem, *Polska i Niemcy w Europie (2004-2014). Różnice interesów – uwarunkowania i konsekwencje*, Poznań 2015; idem (red.), *Polskie elity polityczne wobec stosunków z Niemcami w ramach Unii Europejskiej*, Poznań 2017; idem, *Polsko-niemieckie partnerstwo i prezydencja Polski w Unii Europejskiej*, [w:] D. Kowalewska, R. Podgórska (red.),

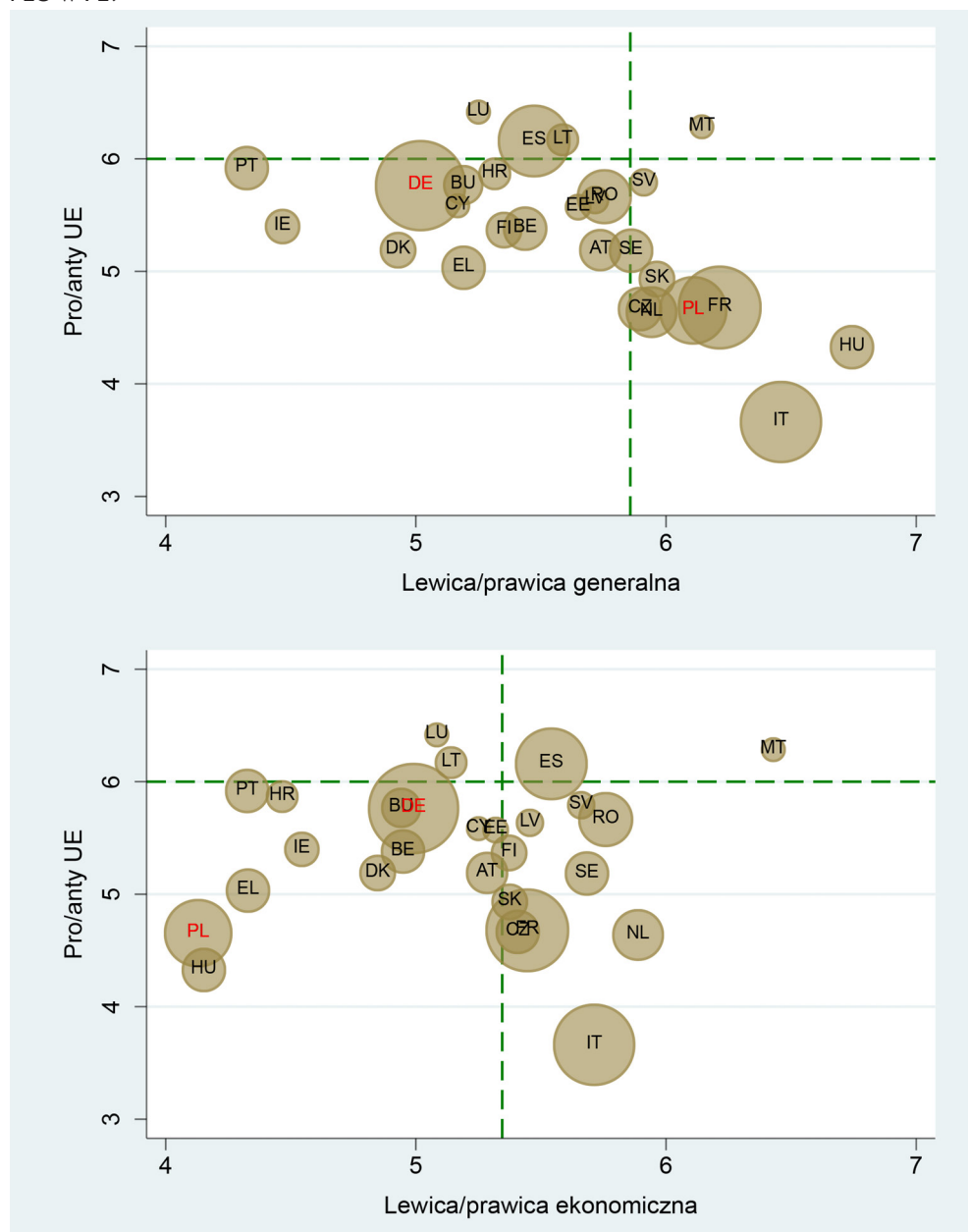
Wykres 3. Siła parlamentów narodowych państw członkowskich UE mierzona indeksem siły instytucjonalnej (ISI) oraz indeksem aktywności w sprawach UE (IA)

Objaśnienia: pionowa ciągła linia oznacza średnią wartość danego indeksu dla wszystkich legislatur. Źródło: K. Auel, O. Rozenberg, A. Tacea, *Fighting Back? And if Yes, How?...*, s. 79.

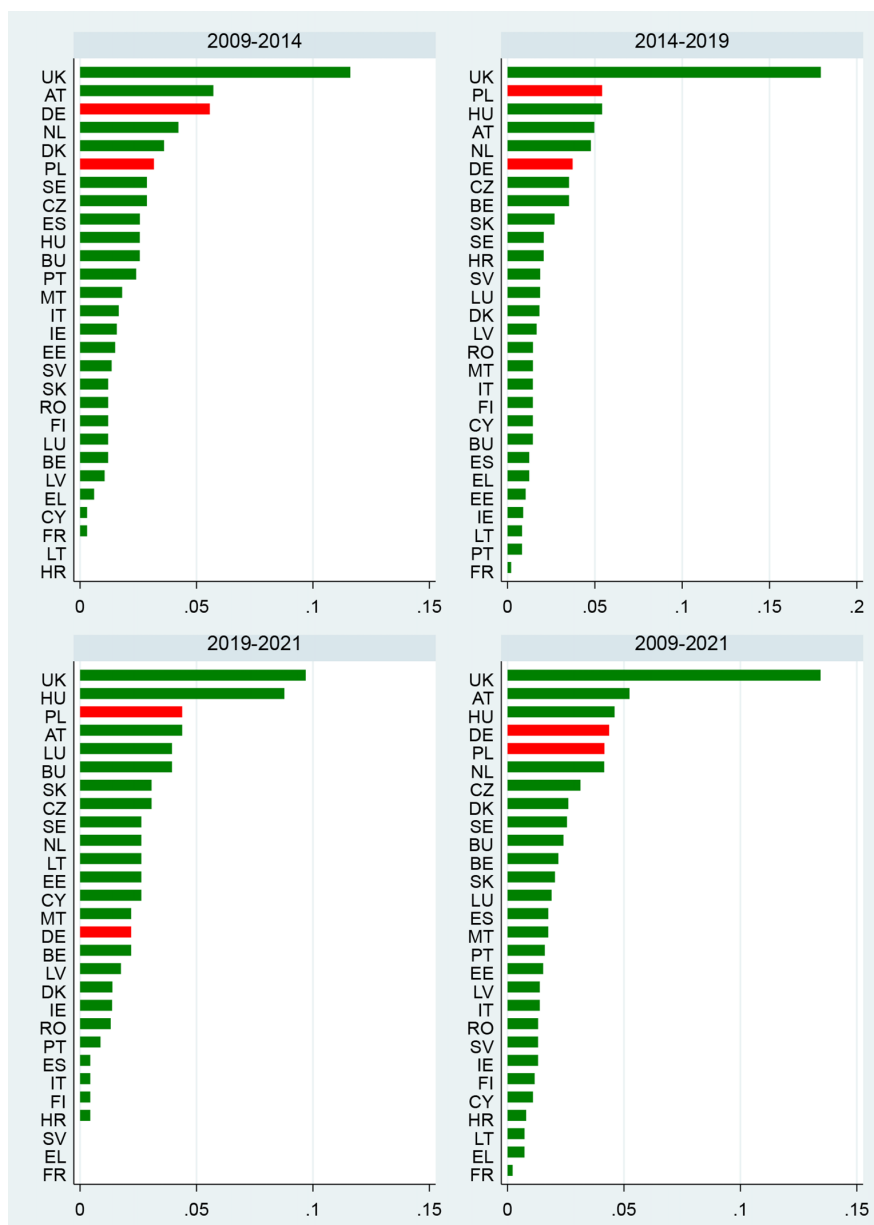
W celu sprawdzenia, czy zidentyfikowana powyżej siła parlamentów Polski i Niemiec istotnie statystycznie różni się od pozostałych legislatur, przeprowadzono dwie serie testów *t*-Studenta, oddzielnie dla Polski i Niemiec. Ze względu na małą liczbę obserwacji dotyczących tych państw (tylko jedna obserwacja w ramach każdej kategorii siły) zastosowano test *t*-Studenta dla jednej próby, w którym zbadano, jak bardzo siła wszystkich parlamentów narodowych (łącznie 27) odróżniała się od zadanej wartości siły polskiego i niemieckiego parlamentu (tzw. wartość teoretyczna). Obie serie testów wykonano oddzielnie dla *ISI*, *IA* oraz sumy obu tych indeksów. Ujemny wynik testu będzie oznaczał, że średnia siła parlamentów wszystkich państw w danej kategorii jest niższa od siły legislatury polskiej/niemieckiej, podczas gdy dodatnia wartość będzie wskazywać na odwrotną zależność.

Wykres 15. Pozycjonowanie ideologiczne delegacji narodowych w wymiarach LRGEN, LRECON i EU w PE9

Objaśnienia: środek okręgu odzwierciedla średnie stanowisko ideologiczne partii krajowych tworzących daną delegację narodową w PE9 w danym wymiarze, ważone udziałem ich posłów w składzie danej delegacji. Średnice okręgów ilustrują udział posłów z danego kraju w składzie PE9. Zielone przerywane linie opisują stanowisko medianowe PE w danym wymiarze. Źródło: opracowanie własne na podstawie CHESDATA (S. Jolly et al., *op. cit.*).

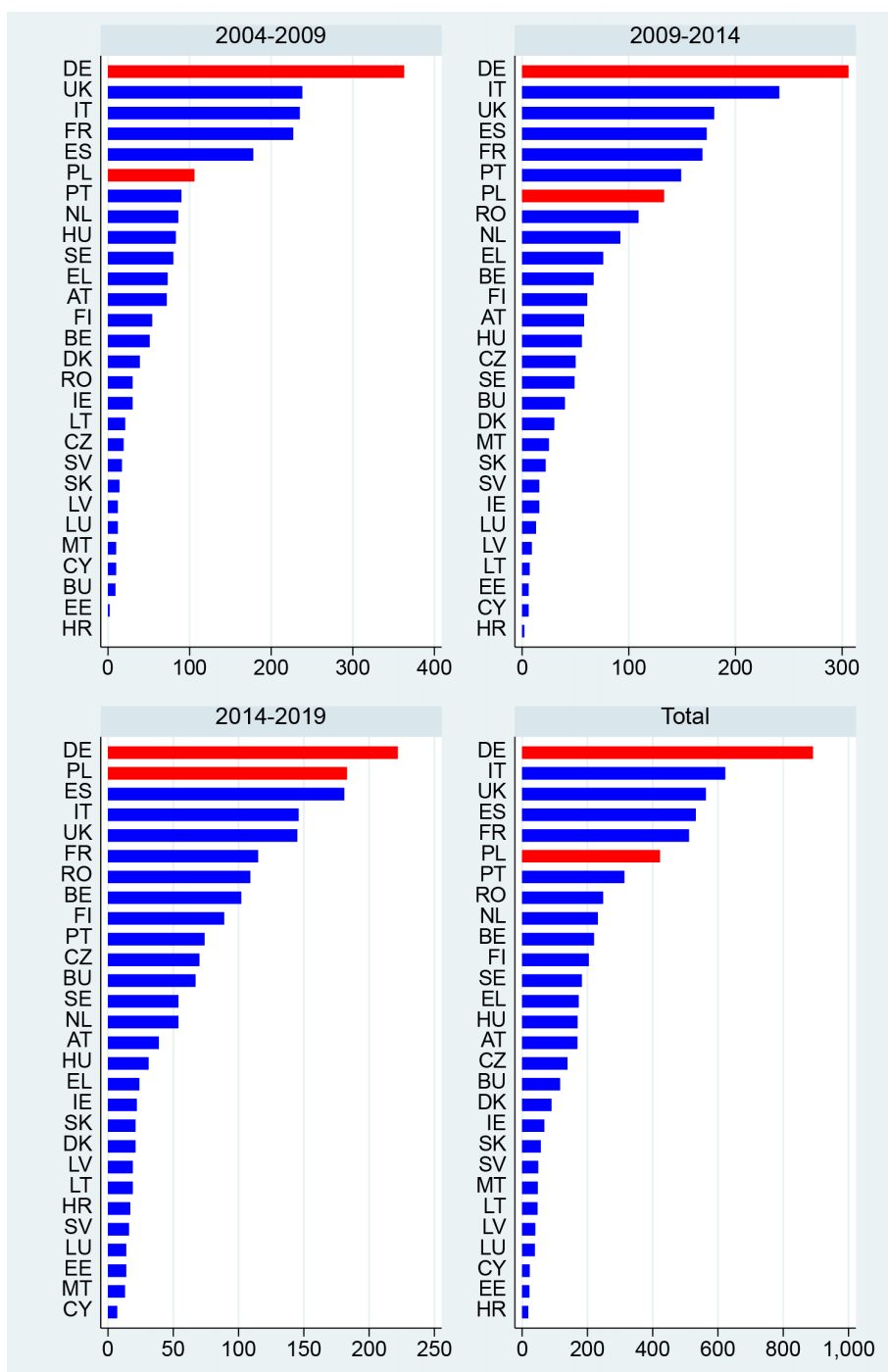
Wykres 8. Odsetek aktów prawnych UE kontestowanych przez państwa w Radzie w latach 2009-2021

Źródło: obliczenia własne na podstawie POLGER_COUNCIL

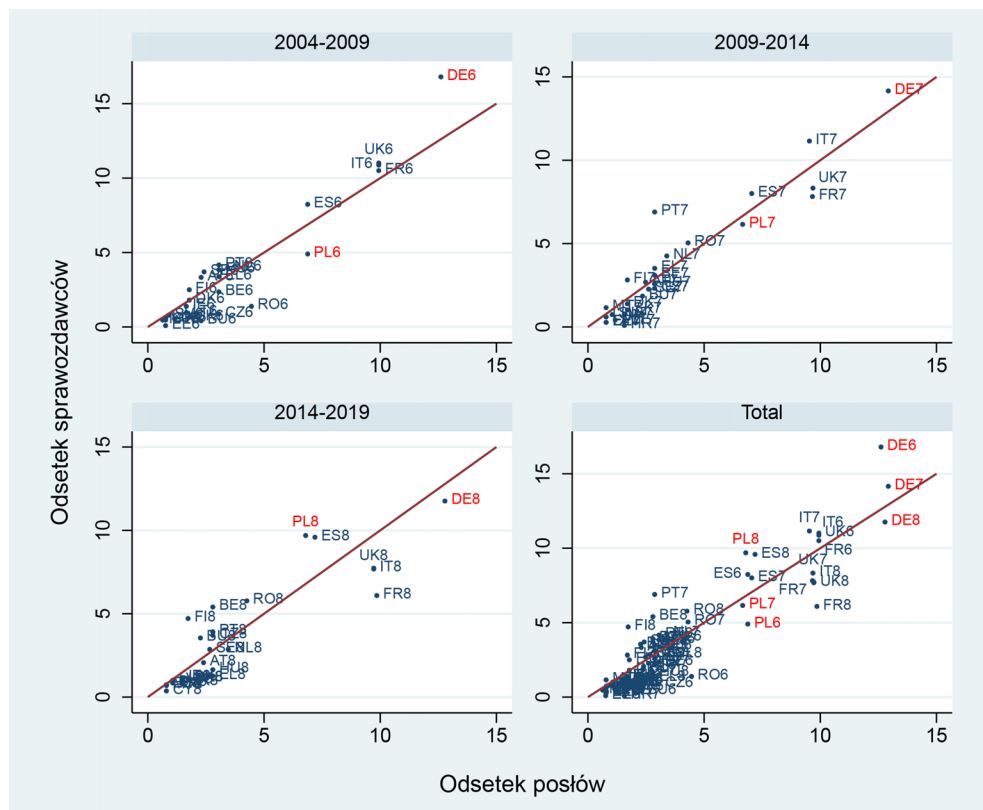
i zajmował trzecie miejsce pod tym względem, to w kolejnych kadencjach odsetek ten zmalał do 3,7% w PE8 i 2,2% w PE9 (2019-2021), co skutkowało spadkiem na kolejno 6. i 15. lokatę. Aby jednak dogłębniej zbadać zmiany temporalne, narysowano

Wykres 18. Rozkład liczby sprawozdawców między państwami w PE6-PE8

Źródło: obliczenia własne na podstawie POLGER_MEPs.

Wykres 19. Zależność między odsetkiem (%) sprawozdawców uzyskanych przez delegacje narodowe a ich wielkością (%) w składzie PE6, PE7 i PE8

Objaśnienia: numery przy akronimach państw oznaczają kadencje (np. PL7 – Polska w PE7). Ciągłe ukośne linie opisują idealną proporcjonalność między wielkością delegacji narodowej w PE a odsetkiem sprawozdawców uzyskanych przez jej posłów (funkcja liniowa $y = x$). Źródło: obliczenia własne na podstawie POLGER_MEPs.

wartość jest najwyższa w całym okresie, co dowodzi, że Niemcy byli najbardziej uprzywilejowane ze wszystkich państw. Jednakże w PE8 nastąpiła zmiana – w kadencji tej posłowie niemieccy byli dyskryminowani przy dystrybucji sprawozdań, otrzymując ich o ok. 1 p.p. mniej, niż to wynikało z ich liczebności. Powyższe obserwacje wzmacniają zatem tezę o słabnącej pozycji tego kraju w zakresie sprawozdawców wraz z kolejnymi kadencjami PE.

Natomiast w przypadku Polski można zauważyć odwrotną tendencję. W PE6 i PE7 kraj ten był niedoreprezentowany pod względem sprawozdawców – mimo że posiadał kolejno 6.9% i 6.7% posłów, otrzymał o kolejno 2.0 i 0.5 p.p. mniej sprawozdawców. W PE6 tylko dwie delegacje narodowe, rumuńska i czeska, były bardziej dyskryminowane. Ale już w PE8 polscy deputowani byli silnie nadreprezentowani – różnica między odsetkiem uzyskanych przez nich sprawozdawców a ich liczebnością (6.8%)

Celem niniejszej książki jest analiza stanu, determinantów oraz opłacalności współpracy Polski i Niemiec w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej, w szczególności w dwóch instytucjach UE: Radzie i Parlamencie Europejskim (PE). Przedmiotem zainteresowania jest nie tylko to, jak kooperacja tych państw wygląda i czy jest dla nich korzystna, ale również to, jakie czynniki determinują jej poziom oraz skuteczność w negocjacjach. W książce sformułowano szereg hipotez wyprowadzonych z różnych teorii, przewidujących wpływ określonych predyktorów na skłonność tych państw do współpracy oraz jej użyteczność w forsowaniu ich interesów w Radzie i PE. Hipotezy te zweryfikowano empirycznie przy użyciu metod ilościowych (np. regresji liniowej czy logistycznej) na bazach danych zaprojektowanych przez autora.

Adam Kirpsza – doktor nauk społecznych w zakresie nauk o polityce. Adiunkt w Katedrze Studiów nad Procesami Integracyjnymi Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Absolwent studiów prawniczych na Wydziale Prawa i Administracji UJ. W 2014 r. obronił z wyróżnieniem rozprawę doktorską pt. *Proces podejmowania decyzji w Unii Europejskiej z perspektywy*

konstruktywistycznego programu badawczego, która otrzymała Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za wyróżniającą się rozprawę doktorską, Nagrodę Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych za najlepszą pracę doktorską w zakresie nauk o polityce oraz Nagrodę Polskiego Towarzystwa Studiów Europejskich za najlepszą pracę doktorską z zakresu studiów europejskich.

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

<https://akademicka.pl>

